

KNJIŽNIČARSKO IN INFORMACIJSKO ZDRUŽENJE NOVE ZELANDIJE

Breda Bizjak

Miklošičeva knjižnica – FPNM,
Filozofska fakulteta Maribor,
Slovenija

Kontaktni naslov:

breda.bizjak@uni-mb.si

Izvleček

Prispevek obravnava zgodovino, delovanje in organiziranost knjižničarskega in informacijskega združenja na Novi Zelandiji (LIANZA). Prikazuje splošne značilnosti in razvoj združenja ter njegovo vlogo v družbenem, kulturnem in gospodarskem prostoru Nove Zelandije.

Ključne besede

združenje LIANZA, knjižničarstvo, knjižnice, Nova Zelandija, Maori

Abstract

The paper deals with the history, operation and organization of the Library and Information Association of New Zealand (LIANZA). It shows the general characteristics and development of the Association and its role in the social, cultural and economic life of New Zealand.

Keywords

LIANZA Association, library science, libraries, New Zealand, Maori

UVOD

Pripadniki istih strok in podobnih interesov se povezujejo v združenja, v katerih poskušajo uresničevati svoje strokovne interese in stroki zagotoviti ustrezen status. Knjižničarska združenja izpolnjujejo informacijsko, komunikacijsko in integracijsko vlogo in s tem omogočajo svojim članom obveščenost o strokovnem dogajanju v ožjem in širšem strokovnem okolju, zagotavljajo strokovne in osebne vezi med člani ter ohranjajo kolektivni duh in zavest pripadnosti isti stroki (Urbanija, 2001, 129). Vloga in pomen knjižničarskih združenj po svetu se razlikuje, tradicionalno pomembno vlogo pa imajo združenja v anglosaških deželah. Ta združenja predstavljajo legitimnega zastopnika interesov stroke ter skrbijo za njen ugled. Delovanje združenja prispeva k večji avtonomnosti stroke v družbi in k njenemu boljšemu ekonomskemu položaju (Ambrožič, 1999, 268).

Eno takih knjižničarskih združenj najdemo v Novi Zelandiji, državi, ki se je razvijala pod angleškim vplivom. Ker je dežela je od nas geografsko zelo oddaljena, jo predstavljamo na kratko skupaj z njeno zgodovino. Pomembno vlogo v tej deželi imajo Maori in s tem tako imenovana bikulturnost, o čemer pišemo v nadaljevanju, temu sledi predstavitev vloge splošnega nacionalnega združenja, ki pokriva vse vrste

knjižnic. Vlogo knjižničarskega in informacijskega združenja opravlja združenje novozelandskih knjižnic in informacijskih servisov Library Information Association New Zealand Aoteroa (v nadaljevanju LIANZA), ki si prizadeva razvijati sodobni knjižnični sistem v Novi Zelandiji, izobraževati knjižničarje, spremljati zakonodajo, izdajati publikacije ter obveščati knjižničarje in javnost o pomenu knjižnic in knjižničarstva.

OSNOVNI PODATKI O NOVI ZELANDIJI

Okoli 1.600 kilometrov dolga in do 200 kilometrov široka Dežela dolgega belega oblaka leži v južnem delu Tihega oceana, okrog 2.000 kilometrov jugovzhodno od Avstralije. Poleg dveh glavnih otokov, Severnega (115.777 kvadratnih kilometrov) in Južnega (151.215 kvadratnih kilometrov), obsega še nekaj okoliških otokov in otočij: Stewartov otok, otočja Chatham, Bounty, Antipodes, Auckland in Kermadec ter otok Campbell. Severni in Južni otok loči 23 kilometrov širok Cookov preliv (Natek idr., 1999, 653). Na južni strani Severnega otoka, ob Cookovem prelivu, leži prestolnica države Wellington. Auckland, ki je bil včasih glavno mesto, pa je danes največje mesto Nove Zelandije, saj v njem živi kar četrtnina njenega prebivalstva (Ferfila, 1995, 201).¹

Nova Zelandija je dežela starih in novih priseljencev. Okoli 13 odstotkov je najstarejših priseljencev Maorov,

ki živijo večinoma na Severnem otoku.² Precej več prebivalcev Nove Zelandije je evropskega, zlasti britanskega porekla, ki so se tukaj naselili po letu 1840. Predstavljajo tri četrtine prebivalstva in po tradiciji zasedajo vodilne položaje v državi. Okoli šest odstotkov predstavljajo priseljenci z drugih tihoceanskih otokov, kot so Tonga, Cookovi otoki in Samoa. Na Novi Zelandiji so si našli delo po razmahu gospodarstva po 2. svetovni vojni. Še novejši priseljenci so iz Azije, zlasti iz Malezije in Hongkonga, in jih je prav tako šest odstotkov (Neubauer, Kladnik, 2005, 412). Britanski pečat nosi tudi verska sestava prebivalstva: 24 odstotkov je anglikancev, 18 odstotkov prezbiterijancev, 15 odstotkov rimokatolikov, 5 odstotkov metodistov, 2 odstotka baptistov itd. (Ferfila, 1995, 197). Uradna jezika sta angleščina in maorščina.

Nova Zelandija je ena od razvitih držav, s stoletji staro in dobro utečeno tržno ekonomijo. V sredini devetdesetih let 20. stoletja so bile značilnosti njenega gospodarstva na ovčjereji temelječe kmetijstvo, majhni industrijski obrati in močan storitveni sektor, zlasti hitra rast ekološko osveščenega turizma (Ferfila, 2004, 147). Poleg hitro razvijajočega se ekološko prijaznega turizma ima Nova Zelandija izjemno razvit komunikacijski sistem (Ferfila, 1995, 191). Njene poslovne partnerice so Avstralija, Japonska, Združene države Amerike, Velika Britanija, Nemčija itd. (Ferfila, 1995, 192).

Slika 1: Država Nova Zelandija (Jugovzhodna Azija, Avstralija, Oceanija, Antarktika, 1997, 95)

Nova Zelandija, neodvisna in demokratična država, članica Commonwealtha, ne pozna pisane ustave. Upošteva zakone, ki jih je pred letom 1947 sprejel

britanski parlament oziroma kasneje novozelandski parlament, ter običajno sledi precedensom angleškega prava. Ceremonialni predstavnik države je angleška kraljica Elizabeta II., zastopa pa jo glavni guverner, ki ima latentna pooblastila za iniciativo na nekaterih področjih, vendar v praksi vedno ukrepa na predlog vlade. Šef vlade je ministrski predsednik, ki je odgovoren parlamentu in ga imenuje glavni guverner. Enodomni parlament ima 97 poslanskih mest, od tega štirje sedeži pripadajo Maorom že od leta 1867 (Ferfila, 1995).

Kratka zgodovina Nove Zelandije

Priseljenci iz Polinezije so se naselili na otokih Nove Zelandije pred približno 1.500 leti. Potomci teh priseljencev so Maori. Evropejci so pripluli precej pozneje – leta 1642 Nizozemec Abel Tasman, leta 1769 pa kapitan James Cook. Po letu 1840 so začeli prihajati evropski priseljenci. Britanska vlada je sklenila, da bo prevzela tista ozemlja, za katera se bo dogovorila z Maori. Tako je britanski kapitan William Hobson 6. februarja 1840 s predstavniki Maorov podpisal sporazum v Waitangiju – Maori so priznali britansko kraljico Viktorijo za vladarja, v zameno pa so jim obljubili nedotakljivost njihove posesti. Plemenski poglavarji so ohranili lastništvo nad zemljo, vendar jo je britanska krona lahko od njih odkupila.³ Tako Maori kot Britanci si po svoje razlagajo določila iz te pogodbe, zato se nesporazumi vlečejo vse do danes. Leta 1852 je parlament v Londonu sprejel britanski ustavni zakon, po katerem je Nova Zelandija dobila svojo vladno. Maori so leta 1867 dobili štiri sedeže v parlamentu. Leta 1907 je Nova Zelandija postala dominion pod britansko krono, novembra 1926 pa je postala dominion z lastno vlado. Polno avtonomijo je dosegla z westminstrskim zakonom, ki ga je britanski parlament sprejel leta 1931, novozelandski parlament pa ga je potrdil leta 1947 (Ferfila, 1995).

ZGODOVINA LIANZE

Novozelandsko knjižničarsko in informacijsko združenje je bilo ustanovljeno leta 1939, njegovi začetki pa segajo v leto 1910, ko se je imenovalo Libraries Association of New Zealand (Združenje knjižnic Nove Zelandije). Vse od takrat igra združenje pomembno vlogo v razvoju knjižnic in informacijskih servisov po vsej državi.

Zgodovino združenja opisujemo v treh stopnjah (LIANZA Profile in Redmayne, 2003):

- Časopisni urednik Mark Cohen je spodbudil mestni svet Dunedina, da je leta 1910 gostil prvo nacionalno knjižnično konferenco⁴ in Združenje knjižnic Nove Zelandije je plod te prve knjižnične konference. Cohena lahko štejemo za ustanovitelja združenja, ki ga je financirala vlada in ki je poleg splošnih knjižnic

vzelo pod svoje okrilje tudi izobraževalne knjižnice. Konferenčne teme so se v naslednjem desetletju ponavljale, govorili so o potujočih in otroških knjižnicah, nacionalni knjižnici Nove Zelandije, brezplačnih knjižničnih storitvah, vlogi parlamentarnih knjižnic ter pooblastilih knjižnic. Prva svetovna vojna je prekinila vsakoletna srečanja vse do leta 1927 in tudi velika svetovna gospodarska kriza je povzročila ponoven premor v konferenčni dejavnosti združenja. Vendar so se kljub krizi v novozelandskem knjižničarstvu dogajale spremembe že od sredine tridesetih let. Korporacija Carnegie iz Združenih držav Amerike je novozelandskim knjižničarjem ponudila štipendije za strokovni študij v tujini. Ta poteza je imela velik vpliv na novozelandsko knjižničarstvo, saj se še danes čuti vpliv ameriškega knjižničarstva. Drug pomemben mejnik predstavlja Munn-Barrovo⁵ poročilo⁶ o novozelandskih knjižnicah, v katerem avtorja komentirata delo združenja in izpostavljata prednostne naloge, kot so ustanovitev knjižničarske šole in univerzitetnega programa študija knjižničarstva, izboljšanje zakonodaje ter izdajanje knjižničarske revije.

- V drugi razvojni fazi, v obdobju 1935–1990, je treba izpostaviti knjižničarsko konferenco leta 1935. Na tej konferenci je novozelandsko knjižničarsko združenje poleg institucionalnega članstva dovolilo tudi individualno članstvo in spremenilo ime v Novozelandsko združenje knjižnic (New Zealand Library Association). Pod vodstvom vplivnih posameznikov so trideseta leta predstavljala zlato dobo oblikovanja modernega združenja. Med letoma 1935 in 1945 je bilo združenje uspešno pri lobiranju za strokovno knjižničarsko izobraževanje, brezplačne knjižnične storitve, medknjižnično izposojlo in knjižnične storitve na podeželju. V petdesetih letih so se te pridobitve še utrdile. Stroka se je razvijala skozi potrjene in diplomske tečaje, število članov je naraščalo, delovati so začele knjižnice lokalnih uradov, strokovne, otroške in mladinske ter male splošne knjižnice. V obdobju 1960–1979 se je združenje še bolj okrepilo in v letu 1966 je bila ustanovljena Nacionalna knjižnica Nove Zelandije (National Library of New Zealand). Istega leta so bili objavljeni tudi standardi za splošne knjižnice. Pereč problem pa je predstavljalo pomanjkanje usposobljenih knjižničarjev, zato je bilo strokovno izobraževanje knjižničarjev vedno predmet razprav. V osemdesetih letih so knjižnice občutile pritisk pod tretjo laburistično vlado, ki je preoblikovala ekonomsko politiko. Številne knjižnice v vladnem sektorju so zaprli, znanstveni inštituti, ki jih je financirala vlada, so se združili in tako izgubili svojo ključno vlogo kot nacionalni vir znanosti. V knjižničarskem združenju je članstvo upadlo, kar se je nadaljevalo vse do konca osemdesetih let. Hkrati pa je zgodil generacijski prehod, saj so se vidni predstavniki

tridesetih in štiridesetih let začeli upokojevati.

- Tretja stopnja v razvoju novozelandskega knjižničarskega združenja je nastopila po letu 1990. V zgodnjih devetdesetih letih je Vic Elliott, predsednik združenja in knjižničar na Univerzi Victoria v Wellingtonu (Victoria University of Wellington), sprožil gibanje, ki je spodbudilo vključevanje v združenje in aktivno sodelovanje članov pri reševanju strokovnih vprašanj tudi z oblikovanjem posebnih interesnih skupin (special interest groups – SIG). S priznanjem informacijske vloge knjižnic in v bikulturnem duhu se je leta 1992 združenje preimenovalo v Novozelandsko knjižničarsko in informacijsko združenje (New Zealand Library and Information Association/Te Rau Herenga Aotearoa – NZLIA).⁷

Leta 1996 je neki član osebja v nacionalnem uradu zaradi poneverbe skoraj uničil združenje. Po opravljeni reviziji so člani združenja s svojimi velikimi donacijami pokazali, koliko jim združenje pravzaprav pomeni in ko je bilo reševanje združenja končano, so leta 1998 spremenili njegovo ime v Knjižničarsko in informacijsko združenje Nove Zelandije (Library and Information Association of New Zealand – LIANZA).

SKUPNOST LIANZE

LIANZA je del novozelandske knjižničarske in informacijske skupnosti. Ta skupnost vključuje (LIANZA Community): regionalni odbori (Regional Committees), posebne interesne skupine (Special Interest Groups – SIGs), Te Rōpū Whakahau.

Memorandum je LIANZA sklenila z naslednjimi organizacijami (LIANZA Community):

- Avstralsko knjižničarsko in informacijsko združenje (Australian Library and Information Association – ALIA),
- Združenje novozelandskih knjižničarjev v pravnih knjižnicah (New Zealand Law Librarian Association – NZLLA),
- Združenje novozelandskih knjižničarjev v šolskih knjižnicah (School Librarians Association of New Zealand Aotearoa – SLANZA),
- Novozelandska podružnica Mednarodnega združenja glasbenih knjižnic (New Zealand Branch of the International Association of Music Libraries – IAML (NZ)).

Regionalni odbori LIANZE

Regionalni odbori oziroma regije LIANZE so (Regional ...):

1. Regija Hikuwai se razprostira na Severnem otoku.⁸ Obsega območje od hribovja Bombay do rta Reinga na skrajnem severu otoka oziroma Auckland in pokrajino Northland.
2. Regija Waikato je bila ustanovljena leta 1967. Vključuje nižino Bay of Plenty, Gisborne in del okrožja Franklin.
3. Tretja regija na Severnem otoku je Ikaroa.⁹ Do leta 1999 se je imenovala Centralna regija (Central Region). Razteza se od New Plymoutha na zahodni obali do Hawkes Bayja na vzhodni obali.
4. Na Severnem otoku je še regija Te Upoko o te Ika a Maui, ki se tako imenuje od leta 2001. Obsega mesto Wellington, Lower Hutt, Upper Hutt, mesto Porirua, okrožje Kapiti, območje Wairarapa.
5. Regija Aoraki je bila ustanovljena leta 1937 kot Canterburyjska regija, leta 1995 pa se je preimenovala v regijo Aoraki. Obsega Nelson-Marlborough, Zahodno obalo, otočje Chatham in območje Canterbury.
6. Druga regija na Južnem otoku obsega Otago in Southland.¹⁰

Slika 2: Geografske skupine LIANZE (Regional ...)

Posebne interesne skupine LIANZE

Posebne interesne skupine LIANZE so (LIANZA Community in Redmayne, 2003, 1645):

1. Posebna interesna skupina za bikulturnost (Bicultural Special Interest Group – BIC-SIG) spodbuja in nadzira razvoj novozelandskega knjižničarstva v duhu sodelovanja.
2. Posebna interesna skupina za katalogizacijo

(Cataloguing Special Interest Group – CAT SIG) skrbi za kreiranje in vzdrževanje kvalitetnih katalogov in podatkovnih baz.

3. Posebna interesna skupina za vzhodno obalo (East Special Interest Group – EAST-IN SIG) zagotavlja stalno izobraževanje za informacijske strokovnjake.
4. Posebna interesna skupina za informacijsko tehnologijo (Information Technology Special Interest Group) skrbi za informacije in izobraževanje o informacijski tehnologiji v knjižnicah.
5. Interesna skupina za pomočnike v knjižnici in študente knjižničarstva (Library Assistant and Student's Interest Group).
6. Posebna interesna skupina za restavriranje (Preservation Special Interest Group – Preservation SIG) skrbi za ohranjanje novozelandske knjižnične dediščine.
7. Posebna interesna skupina za splošne knjižnice (Public Libraries Special Interest Group) zagotavlja pomoč pri razvoju splošnih knjižnic in knjižničarjev.
8. Posebna interesna skupina za raziskovanje (Research Special Interest Group – Research SIG) skrbi za raziskovanje v knjižnicah in informacijskih servisih v Novi Zelandiji.
9. Specialne knjižnice in informacijski servisi – Wellington (Special Libraries and Information Services – Wellington – SLIS) omogočajo izmenjavo informacij za vse, ki se zanimajo za specialne knjižnice.
10. Specialne knjižnice in informacijski servisi – Auckland/sever (Special Libraries and Information Services – Auckland/North – SLIS North) zagotavljajo stalno izobraževanje knjižničarjem in informacijskim strokovnjakom v severnem delu Nove Zelandije.
11. Posebna interesna skupina terciarnih knjižnic (Tertiary Libraries Special Interest Group – TEL-SIG) promovira interes knjižničarjev in knjižnic, povezanih s terciarnim izobraževanjem.
12. Interesna skupina za posebne potrebe (Special Need SIG) pomaga pri izboljšanju storitev in dostopu do informacij za ljudi s posebnimi potrebami. Prav tako izobražuje knjižničarje za delo z ljudmi s posebnimi potrebami.
13. Informacijska skupina Taranaki (Taranaki Information Group – TIG-SIG) omogoča izobraževanje za informacijske delavce in uporabnike v lokalni skupnosti Taranaki.¹¹
14. Posebna interesna skupina za zdravstvo (Health Special Interest Group).

Te Rōpū Whakahau

Skupina Te Rōpū Whakahau zagotavlja strokovno in kulturno podporo Maorom, ki so zaposleni v knjižnicah Nove Zelandije. Ustanovljena je bila leta 1992, po podpisu sporazuma z LIANZO leta 1995 pa je postala samostojna pridružena članica.

Avstralsko knjižničarsko in informacijsko združenje

Avstralsko knjižničarsko in informacijsko združenje je bilo ustanovljeno leta 1937. Člani združenja so lahko posamezniki in organizacije, ki lahko izbirajo med različnimi vrstami članstva. Med dejavnostmi zelo aktivnega združenja moramo izpostaviti program zastopanja stroke (angl. *advocacy*), v okviru katerega poteka cel sklop dejavnosti (tudi izobraževanja) s področja lobiranja. Združenje ima zelo podrobno izdelano dolgoročno politiko izobraževanja na področju knjižničarstva, kamor sodi tudi podeljevanje strokovnih kvalifikacij in akreditacija izobraževalnih programov s področja knjižničnih in informacijskih ved ter programov permanentnega izobraževanja (Ambrožič, 1999, 283).

Združenje novozelandskih knjižničarjev v pravnih knjižnicah

Združenje novozelandskih knjižničarjev v pravnih knjižnicah je profesionalna organizacija za tiste, ki delajo s pravnimi informacijami na Novi Zelandiji. Cilj organizacije je podpreti člane in spodbuditi njihov interes ter izmenjevati znanje. Organizacija si prizadeva izboljšati dostop do zakonitih, pravnih informacij, zato vzdržuje stike z vlado, založniki in drugimi ključnimi skupinami. Prizadeva si tudi za povezovanje z drugimi profesionalnimi skupinami na Novi Zelandiji in s sodelavci na čezmorskih območjih.

Združenje novozelandskih knjižničarjev v šolskih knjižnicah

Združenje novozelandskih knjižničarjev v šolskih knjižnicah promovira šolske knjižnice in želi okrepiti njihovo vlogo informacijskih središč. Združenje, ustanovljeno maja leta 2000 v Wellingtonu, povezuje osebe, zaposlene v šolskih knjižnicah, želi izboljšati kvalifikacije tega osebja, lobira za financiranje šolskih knjižnic in boljše pogoje dela v njih. Povezuje se z nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami.

Regionalne skupine so v Northlandu, Aucklandu, Waikato/BOP, Central, Wellingtonu, Aorakiju in Otago/Southlandu.

Novozelandska podružnica Mednarodnega združenja glasbenih knjižnic

Novozelandsko združenje glasbenih knjižnic je del Mednarodnega združenja glasbenih knjižnic, arhivov in dokumentacijskih centrov (International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres –

IAML). IAML je mednarodna organizacija, ki združuje glasbene knjižnice, arhive in zbirke, mediateke, glasbeno-dokumentacijska središča, glasbene bibliotekarje, muzikologe, založnike in prodajalce glasbenega tiska. V deželah, ki nimajo močne glasbeno-bibliotekarske tradicije, je ustanovitev nacionalne skupine IAML pogosto prvi korak k izboljšanju te dejavnosti na lastnem ozemlju. Združenje ima svoje nacionalne skupine v 22 državah, ki prispevajo k mednarodnim projektom (npr. razvoj bibliografskih standardov), obenem pa so osredotočene tudi na specifična domača vprašanja (Curhalek, 2003, 77).

Novozelandsko združenje glasbenih knjižnic obstaja okoli 25 let. Največje glasbene zbirke na Novi Zelandiji najdemo v Novozelandski nacionalni knjižnici (National Library of New Zealand), aucklandske univerzitetni knjižnici (Auckland University Library), aucklandskih mestnih knjižnicah (Auckland City Libraries) in Knjižnici Alexandra Turnbulla (Alexander Turnbull Library). Mnogo drugih novozelandskih knjižnic ima manjše zbirke.

ČLANSTVO V LIANZI

Sodelovanje v aktivnostih strokovnega združenja pozitivno vpliva na knjižničarjev profesionalni razvoj ter njegovo uspešnost pri delu in nadaljnji karieri. Knjižničarji, ki delujejo v združenjih, so boljše informirani, pridobijo novo znanje in številne v komuniciranju s posamezniki in skupinami. Član LIANZE je lahko vsakdo, ki dela v knjižničarstvu ali informatiki.¹²

Člani novozelandskega knjižničarskega in informacijskega združenja knjižnic so lahko posamezniki ali organizacije, ki lahko izbirajo med različnimi vrstami članstva. Člani so lahko tudi osebe in organizacije iz tujine (angl. *overseas members*), ki pa nimajo pravice do glasovanja. Članstvo v LIANZI prinaša določene ugodnosti. Za *individualne* člane je to sodelovanje na seminarjih in konferencah ter izobraževalnih tečajih, prejemanje revij in drugih publikacij po znižanih cenah, informiranje o prostih delovnih mestih ipd. Člani imajo pravico do sredstev za posebne projekte, prav tako imajo možnost vplivati na oblikovanje ciljev in razvojno politiko v stroki. Začetnikom v stroki pa združenje organizira mentorstvo. Sodelovanje v strokovnem združenju daje posamezniku tudi možnost, da se druži s kolegi ter vpliva na razvoj knjižničarskega poklica in novozelandskega knjižničarstva. Institucionalnim članom pa LIANZA svetuje, omogoča pridobivanje vodstvenih izkušenj in izmenjavo kadrov med državami, saj skrbi tudi za mednarodno sodelovanje.

Možnih je nekaj kategorij individualnega članstva (Code ...): navadno članstvo (Ordinary member),

subvencionirano članstvo (Subsidised member), pridruženo članstvo (Affiliated member), častno članstvo (Honorary Life member) – članom ni treba plačevati članarine, čezmorsko članstvo (Overseas member) – člani nimajo pravice do glasovanja.

Kategorije institucionalnih članov so (Code ...): člani matične knjižnice (Parent member), člani podružnične knjižnice (Subsidiary member), člani iz šolskih knjižnic (School Library member).

Članarino plačujejo vsi člani, razen če ni določeno drugače. Višina članarine je različna. Plačuje se za leto dni vnaprej, od dneva vpisa ali obnovitve članstva. Če obveznosti članov niso poravnane še dva meseca po preteku članstva ali če član deluje v škodo LIANZE, lahko Svet združenja člana izključi.

DEJAVNOSTI LIANZE

LIANZA je profesionalna organizacija, ki povezuje posameznike in institucije na področju knjižničarstva in informacijske znanosti na Novi Zelandiji in ima sedež v Wellingtonu.¹³ Od leta 2000 naprej je LIANZA zelo aktivna. Med aktivnostmi je treba omeniti njegovo skrb za strokovno osebje, že prej omenjeno bikulturnost ter izdajanje publikacij. LIANZA izdaja mesečnik *Library Life/Te Rau Ora*, ki objavlja tekoče novice, in publikacijo *New Zealand Libraries: ngaa puurongo*, ki izhaja dvakrat letno in je osredotočena na raziskovanje v knjižničarstvu. Poleg tega izdaja LIANZA tudi razna poročila, smernice in statistiko, kar je dostopno na svetovnem spletu.

Ukvarja pa se še z raznimi drugimi dejavnostmi, kot so (Governance ...):

1. *Pravica do informiranosti*¹⁴

Prosti pretok informacij je jamstvo za demokratično družbo, zato imajo člani novozelandske družbe temeljno pravico dostopa do informacij, ki vplivajo na njihova življenja. Pri tem so interesi posameznika podrejeni interesom družbe v zadevah, kot so razvoj energije, rudninski viri, industrija, urbanizem itd., lahko pa državljani sodelujejo v procesu odločanja o zadevah, ki se nanašajo nanje (na primer predlog spremembe pokrajine). Prav tako imajo člani novozelandske družbe pravico do zasebnosti in do varstva pred izkoriščanjem informacij. Knjižnice, še posebno splošne knjižnice, so glavne za posredovanje informacij. Knjižničarji imajo dolžnost, da za skupnost, ki ji služijo, pridobijo, organizirajo in zagotovijo dostop do informacij. Osnovni cilj knjižničnih storitev je namreč pridobivanje, organizacija in kroženje informacij, knjižnice pa služijo kot javno dostopne točke za informiranje. Vladni

organi na nacionalnem in lokalnem nivoju so dolžni posredovati poročila in druge dokumente širši javnosti brezplačno in za to se lahko uporabi obstoječa mreža splošnih knjižnic, ki so dosegljive vsem.

2. *Intelektualna svoboda*¹⁵

Knjižnice hranijo in dajejo na razpolago znanje in informacije in tako pozitivno vplivajo na učenje in ustvarjalnost ljudi v vseh življenjskih obdobjih. Knjižničarji pa so odgovorni, da se izbor in dostop do informacijskih virov ureja izključno po strokovnem merilu. Noben informacijski vir naj ne bi bil izključen iz knjižnic glede na ideje, ki jih izraža; niti glede na to, kdo je avtor, in ne glede na politična, socialna ali druga stališča avtorja. Nobeno knjižnično gradivo naj ne bi bilo cenzurirano ali z omejenim dostopom. Knjižničarji se morajo upreti vsem poskusom cenzure, razen če to zahteva zakon.

3. *Brezplačne storitve v splošnih knjižnicah*¹⁶

Storitve splošnih knjižnic morajo biti brezplačne in dostopne vsem. Potencialni uporabniki morajo imeti dostop do vseh storitev splošnih knjižnic. Knjižnične zbirke v splošnih knjižnicah naj odsevajo neposreden in potencialen interes družbe, zadovoljijo pa naj tudi osebne interese posameznika. Poleg tega morajo biti splošne knjižnice v pristojnosti lokalne vlade, njihovo financiranje pa v pristojnosti lokalne in centralne vlade.

4. *Zaupnost osebnih podatkov*¹⁷

Temeljna pravica vsake osebe je pravica do zasebnosti in do varstva pred zlorabo in neupravičeno uporabo njenih osebnih podatkov. Podatki, ki jih poseduje knjižnica o svojih uporabnikih, se ne smejo uporabljati za noben drug namen in ne smejo biti na voljo tretji osebi brez dovoljenja dotične osebe, razen če so zahtevani v sodnem primeru.

5. *Knjižnične storitve za otroke in mladostnike*¹⁸

Knjižnice morajo razumeti potrebe otrok in mladostnikov ter s svojimi storitvami izpolniti njihova pričakovanja. V ta namen morajo zagotoviti gradivo, ki odraža interese otrok in mladostnikov, hkrati pa jih tudi bogati. To pomeni, da morajo knjižnice pridobivati tudi gradivo o trenutnih in zgodovinskih vprašanjih, da lahko mladi razvijajo tudi kritično mišljenje. Za razvijanje jezika je treba nabavljati tudi leposlovje, poleg tega pa spodbujati kreativno pisanje. Za uresničevanje bikulturnosti pa je treba zagotoviti tudi vire, ki predstavljajo različne verske, etične in kulturne skupine v družbi.

6. *Knjižnične storitve za osebe s posebnimi potrebami*¹⁹

Vsak ima pravico do knjižničnih storitev in gradiva, ki zadovoljuje njegove potrebe po izobraževanju, rekreaciji, informacijah. Zato LIANZA spodbuja državne in lokalne oblasti, da zagotovijo knjižnicam ustrezno finančno podporo, da bi lahko potencialnim uporabnikom s posebnimi potrebami ponudile specializirane storitve in gradivo. Prav tako LIANZA

spodbuja uvedbo visokih gradbenih standardov, da bi bila zagotovljena kar največja dostopnost do knjižnične stavbe in uporaba knjižničnih storitev.

7. *Knjižnične storitve za pacifiška ljudstva*
LIANZA je zavezana k izvajanju pogodbe Waitangi in priznava Maore kot *tangata whenua of Aotearoa*. Zaradi posebnih zgodovinskih, ustavnih, demografskih in geografskih vezi med Novo Zelandijo in pacifiškimi narodi se je LIANZA zavezala, da bodo imela pacifiška ljudstva v Novi Zelandiji, ne glede na njihov jezik in kulturo, zagotovljen dostop do knjižnic in informacijskih storitev. Knjižnice imajo pomembno vlogo pri jezikovnem usposabljanju pacifiških narodov v angleščini, vseživljenjskem učenju pacifiških ljudstev in pri razvijanju informacijske pismenosti.
8. *Razstave v splošnih knjižnicah*²⁰
Splošne knjižnice so primeren prostor za razstavljanje aktualnega gradiva (plakatov, brošur, knjig ...) lokalne, regionalne, nacionalne ali mednarodne narave. Cilj knjižnic je odgovorno zagotavljanje informacij z namenom, da si javnost lahko ustvari lastno mnenje.
9. *Knjižničarji volonterji*²¹
LIANZA navaja, da se kakovost knjižničnih storitev, odgovornost in ugled knjižnice lahko zagotovi le s plačanim in usposobljenim osebjem v knjižnicah. LIANZA nasprotuje težnjam, da bi usposobljene kadre nadomestili prostovoljci, saj uporabniki knjižnic ne bodo deležni storitev najvišje kakovosti.
10. *Knjižničarji svetovalci*²²
Svetovalac naj ponudi svoje storitve potencialnim uporabnikom le na tistih področjih, za katera je dejansko usposobljen. Ne sme delovati pristransko in mora z dejavniki, ki bi lahko vplivali na njegovo pristranskost (na primer poslovna povezava ali interes, moralni, verski dejavnik ...), vnaprej seznaniti uporabnika. Poleg tega mora svetovalac z uporabnikom sestaviti pisni sporazum in se dogovoriti o vseh pomembnejših pogledih. Informacije ali gradiva, ki ga je pridobil in je zaupne narave, ne sme uporabiti za druge namene, razen če zakon zahteva drugače. Prav tako naj ne sprejema vzporednih nalog, ker bodo te verjetno v nasprotju s prvotno nalogo. Tudi poklicnemu ugledu drugih knjižničarjev ne sme škoditi. Svetovalac ni odgovoren za izid, če je ta pristranski zaradi pomanjkanja informacij, ker je uporabnik zaradi upravičenih razlogov zadržal relevantne informacije.

Vsekakor pa moramo kot prednostni nalogi LIANZE izpostaviti razvoj predmetnih oznak v maorščini (Maori Subject Headings) in razvoj nacionalne informacijske strategije. Dandanes je lobiranje pri vladi intenzivnejše, večja je tudi udeležba knjižničarjev

pri oblikovanju strateških procesov. Ključna področja so informacijska pismenost, e-vlada, podpora znanosti in raziskavam, zbirke kulturne dediščine, digitalna ločnica (bogati proti revnim, urbano okolje proti ruralnemu) ter zagotavljanje možnosti Maorom in pacifiškim ljudstvom, da v čim večji meri izkoristijo, kar jim ponuja informacijska doba.

Največji dogodek v letu je konferenca LIANZE in se navadno odvija v drugem delu leta.

Skrb za kadre

Vloga katerega koli združenja, ki deluje na področju knjižničarstva, je predvsem zagotavljanje podpore in pomoči članom, tako da so sposobni nenehne spremembe uvajati v svojo prakso (Ambrožič, 1999, 276). Kvaliteten kader in dobra organizacija sta osnovna pogoja za uspešno delovanje vsake knjižnice. Delavci morajo biti profesionalno usposobljeni, imeti morajo ustrezne osebnostne lastnosti in čutiti pripadnost stroki. LIANZA skrbi za izobraževanje knjižničarjev v do- in podiplomskih programih, aktivna je pri vzdrževanju poklicnih standardov, skrbi za status tega poklica in za njegovo prepoznavnost. Stalen profesionalni razvoj spodbujajo tudi na letnih konferencah in drugih dogodkih.

LIANZINE nagrade

Za delo na knjižničarskem in informacijskem področju LIANZA podeljuje naslednje nagrade (LIANZA Awards):

- Award of a Fellowship of the New Zealand Library Association je najvišje priznanje združenja in ga prejmejo posamezniki za vidne rezultate pri napredovanju knjižničarske stroke.
- Prav tako je posameznikom namenjena LIANZA Associates za njihovo posebno zavzetost pri delu.
- Dobitnik Award of LIANZA Letter of Recognition pa je lahko posameznik ali organizacija. Nagrada se podeli za izjemen prispevek k razvoju novozelandskega knjižničarstva ali pa za opravljeno delo oziroma storitve v določenem časovnem obdobju.
- Letter of Recognition for Bicultural Development within New Zealand Aotearoa se podeljuje posameznikom ali organizacijam, ki so pomembno prispevali k bikulturnosti.
- Z Award of Merit Management so nagrajeni posamezniki, ki so prispevali nove ideje na področju upravljanja v knjižničarstvu. Posameznikom, ki vidno prispevajo h knjižničnemu trženju, se podeli Award of Merit Marketing.

Združenje podeljuje tudi naslednje nagrade za mladinsko literaturo (LIANZA Children's Book Awards):

- Ester Glen Award se podeljuje za najodličnejši prispevek k literaturi za otroke do petnajstega leta starosti. Ustanovljena je bila leta 1944.
- Za ilustracije otroških knjig se podeljuje Russell Clark Award.
- Elsie Locke Award pa za strokovno delo za mladostnike.
- Te Kura Pounamu se podeli avtorju, ki je vidno prispeval k literaturi za otroke in mladostnike in je njegovo delo napisano v maorščini.
- John Harris Award se podeljuje za bibliografije ter znanstvena dela, ki posegajo v zgodovino Nove Zelandije in predstavljajo prispevek k novozelandskemu knjižničarstvu.
- Edith Jessie Carnell Travelling Scholarship se podeljuje z namenom, da bi prispevala k napredku profesije in da bi študentje v prihodnosti uspešno nadaljevali profesionalni razvoj.²³
- Tretja nagrada v sklopu LIANZA Study Awards je Ada Fache Fund.²⁴ Sklad je bil ustanovljen leta 1995 z namenom pomagati posamezniku oziroma posameznikom.
- Kot spodbuda in podpora maorskim študentom knjižničarske in informacijske znanosti se podeljuje LIANZA Rua Mano Scholarship.
- Paul Szentirmay Special Librarianship Scholarship se podeljuje vsako tretje leto.²⁵

LIANA podeljuje štiri študentske nagrade:

- Mary Fleming Prize se podeljuje vsako leto za katalogizacijo.²⁶
- David Wylie Prize se podeljuje za najboljše pisno delo študentom MLIS course na Victoria University of Wellington.²⁷
- LIANZA Prize se podeljuje vsako leto najboljšemu študentu na Open Polytechnic of New Zealand.
- Te Puunamawa Award, na isti univerzi, se podeljuje za najboljše delo o bikulturnosti.²⁸

Med nagradami Partnered Awards je treba omeniti 3M Award, ki se podeljuje vsako leto za inovacije v knjižničarstvu. V sklopu te skupine nagrad pa še lahko omenimo YBP/Lindsay and Croft Award for Collection Services (na primer za prispevek na področju razvoja zbirk), Hydestor Professional Development Award in Nielsen Bookdata Research Award.

ORGANI UPRAVLJANJA LIANZE

Novozelandsko knjižničarsko in informacijsko združenje vodi National Council (Nacionalni svet) (Rules ...): funkcionarji, svetniki (iz vsake izmed že omenjenih šestih regij po eden), predstavnik Te Rōpū Whakahaui in tajnik združenja.

Funkcionarji združenja pa so (Rules ...): predsednik, podpredsednik, blagajnik, predsednik Te Rōpū Whakahaui in prejšnji predsednik.

Svetniki so izvoljeni za dobo dveh let, po izteku mandata pa so lahko ponovno izvoljeni. Vsak svetnik je izvoljen v svoji regiji, ki jo tudi predstavlja. Predstavnik Te Rōpū Whakahaue volijo člani Te Rōpū Whakahaue.

Svet je odgovoren za imetje LIANZE, zato na letnem srečanju med drugim poda izčrpno poročilo o dejavnostih združenja, blagajnik pa predstavi finančno stanje. Poročila izidejo v reviji združenja v roku treh mesecev "po končanem finančnem letu". Predsednik Sveta ima pooblastilo, da sprejme nujne odločitve, ki jih na naslednjem srečanju Sveta ratificirajo.

ZAKLJUČEK

Novozelandski knjižničarji so kaj hitro spoznali, da je bibliotekarstvo družbeno koristna dejavnost in da lahko največ prispevajo s tem, da so povezani v strokovno združenje – LIANZA. Tako si skupaj prizadevajo za večjo strokovnost in kvaliteto delo pri širokem spektru knjižničnih storitev, promovirajo knjižnice in vzpostavljajo status knjižničarjev in knjižničarske stroke v družbi. Prav tako LIANZA podeljuje nagrade in priznanja za profesionalni razvoj in članom združenja zagotavlja kolegialno podporo. Sodeluje tudi pri usmerjanju državne politike na področju knjižničarstva. Je članica Mednarodne federacije knjižničnih združenj in ustanov (International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA). Za razliko od ameriškega bibliotekarskega združenja (American Library Association – ALA) pa nima vpliva na akreditacijo univerzitetnih študijskih programov za knjižnične in informacijske vede.²⁹

V demokratični ureditvi države postavlja LIANZA pravico dostopa do informacij, virov, pomembnih za posameznika oziroma družbo, zelo visoko. Pri tem zagovarja pravico do zasebnosti in do varstva osebnih podatkov posameznika pred izkoriščanjem.

Novo Zelandijo je zaznamovala njena kolonialna preteklost. Skoraj vsaka reka, jezero, gora je povezana

z legendami, ki so jih Maori prenašali ustno iz roda v rod, in še vedno so v rabi maorska poimenovanja krajev, rek, gor ..., kar med drugim kaže, da na Novi Zelandiji pripisujejo bikulturnosti velik pomen.

Opombe

- 1 Auckland je znan tudi kot mesto jader, saj ima eno največjih pristanišč za jahte in jadrnice na svetu (Neubauer, Kladnik, 2005).
- 2 Beseda Maori pomeni običajno oziroma navadno ljudstvo, označuje pa staroselsko ljudstvo, ki naj bi po eni izmed legend v 10. stoletju s kanuji priplulo iz vzhodne Polinezije. Kopno so poimenovali Aotearoa oziroma Dežela dolgega belega oblaka (Bratun, 2006).
- 3 Po pogodbi je smela maorsko zemljo kupovati le britanska vlada. Ta jo je z velikim dobičkom preprodajala priseljencem.
- 4 Mark Cohen je bil v obdobju 1890–1909 tajnik in ustanovitelj Dunedinskega združenja brezplačnih splošnih knjižnic (Dunedin Free Library Association). Med potovanjem na državno tiskovno konferenco v Londonu, leta 1909, je temeljito raziskal knjižničarska združenja v Veliki Britaniji, Kanadi in Združenih državah Amerike.
- 5 Munn je bil direktor carnegijske knjižnice v Pittsburghu (Carnegie Library of Pittsburgh), Barr pa knjižničar v splošni knjižnici v Aucklandu (Auckland Public Library).
- 6 Novozelandske knjižnice: Pregled stanja in predlogi za izboljšavo delovanja (New Zealand libraries: A Survey of Conditions and Suggestions for their Improvement), 1934.
- 7 Bikulturna družba je ena od temeljnih vrednot novozelandskega knjižničarskega združenja. Izhaja iz temeljnega dokumenta med Maori in britansko vlado. To je pogodba Waitangi iz leta 1840, ki govori o partnerstvu med prvotnimi naseljenci Nove Zelandije, to je Maori, in priseljenci (Redmayne, 2003, 1644). Leta 1985 so začeli uradno promovirati bikulturnost namesto modela multikulturnosti. Če bi na Novi Zelandiji vpeljali pojem multikulturnost, kot na primer v Avstraliji in Kanadi, bi bili Maori samo ena od etičnih manjšin, brez posebnega statusa v družbi. Razlogi za razvoj bikulturnosti so naslednji (Robinson idr., 2000, 190): ogromna maorska populacija, zakonske posledice pogodbe Waitangi iz leta 1840, rastoča dejavnost maorskih voditeljev, želja po edinstveni novozelandski identiteti.
- 8 Ime Hikuwai pomeni rep Mauijeve ribe. Severni otok ali Te Ika a Maui (Mauijeva riba) namreč spominja na ribo, pri čemer je glavno mesto Wellington glava, Taranaki in East Cape pa sta plavuti (Tai ...). O polbogui Mauiju obstajajo številne zgodbe. Pripisujejo mu, da je na oceanskem dnu ulovil Polinezijo in jo podaril ljudem, da je ljudem podaril tudi ogenj, da je z ribiško mrežo ulovil Sonce in ga upočasnili, da bi ljudje imeli daljši dan. Imel je štiri brate. Ko so njegovi bratje šli ribarit, se je skril v čoln, da je lahko šel z njimi. Bratje ga zaradi njegovih zvijač namreč niso hoteli vzeti s seboj. Ko so ga odkrili, mu niso dali trnka. Tako je Maui namesto trnka uporabil koščico in izrekel magične besede. Ulovil je ogromno ribo z imenom Te Ika a Maui, ki je postala Severni otok Nove Zelandije. Mauijevi pohlepn
- bratje so začeli ribo rezati, ki se je od bolečin zvijala in se je njena koža nagubala. Zato je Severni otok hribovit (Lewis, 1985, 38).
- 9 Ikaroo pomeni dolgi del ribe (Regional ...).
- 10 Pokrajina Južnega otoka je večinoma gorata. Osrednji del gorovja obsegajo Južne Alpe z najvišjim vrhom Mount Cook, ki ga Maori imenujejo Aoraki ali Tisti, ki prebada oblake (Neubauer, Kladnik, 2005). Južni otok je poznan kot Te waka a Maui ali Mauijev kanu, s katerim je Maui ulovil Severni otok. Najjužnejši, Stewartov otok pa je znan kot Te punga a Maui ali Mauijevo sidro (The legend ...).
- 11 Taranaki je maorsko ime za ognjenik Egmontova gora. Po tem ognjeniku je dobil ime narodni park Egmont, ki je rastlinsko izredno bogat. Maori pripovedujejo, da je v davnih časih Taranaki živel sredi Severnega otoka, a se je, zaljubljen v žensko goro Pihange, spopadel z drugo moško goro, s Tongarirom. Taranaki je bil premagan, zato je odstopal proti jugozahodu ter spotoma izdolbel sotesko reke Wanganui (Vsa ..., 2004, 264).
- 12 V oktobru 2010 je imela LIANZA 1.844 individualnih članov in 370 institucionalnih članov.
- 13 Spletna stran združenja: www.lianza.org.nz.
- 14 Access to information (Svet NZLA, 11. maj 1978, revidiranje izjave – Svet LIANZE, 17. november 2002).
- 15 Statement on intellectual freedom (Svet LIANZE, 21. marec 2002).
- 16 Free public library service (Svet NZLIA, 21. februar 1986).
- 17 Confidentiality of library records (Svet LIANZE, 15. november 1984).
- 18 Library services to children and young people (Svet NZLA, 21. februar 1986, revidiranje izjave – Svet LIANZE, 17. marec 1995).
- 19 Library services for disabled people (Svet NZLA, 16. oktober 1980).
- 20 Displays in public libraries (Svet NZLA, 10. avgust 1978).
- 21 Dokument za področje prostovoljstva: Statement on voluntary workers.
- 22 Za svetovalce veljajo načela Principles applying to consultant librarians, ki so dopolnilo Code of Professional Conduct, ki veljajo za knjižničarje. Glavna odgovornost svetovalca je skrb za uporabnike. V vseh zadevah upošteva pogodbo in ravna v skladu z interesom svojih uporabnikov, vendar pod pogojem, da ta ni v nasprotju z javnim interesom.
- 23 Štipendija se podeljuje po oporoki Archibalda Williama Dunninghama, vendar je poimenovana po Edith Jessie Carnell, knjižničarki Angležinji, ki je delala na Novi Zelandiji v obdobju 1939–1944.
- 24 Ada Fache je večino svoje knjižničarske kariere preživela v splošni knjižnici v Dunedinu (Dunedin Public Library). Mnogim je bila v pomoč, da so prejeli knjižničarske kvalifikacije.
- 25 Paul Szentirmay je leta 1960 zaključil podiplomski program na New Zealand Library School. Kasneje je delal kot knjižnični vodja Oddelka za znanstveno in industrijsko raziskovanje (Department of Scientific and Industrial Research). Med drugim je bil tudi ravnatelj National Library's Reference. Leta 1988, ko se je upokojil, je prejel nagrado LIANZA Fellowship. Aktiven je pa tudi po upokojitvi. Tako je oblikoval National Library Society. Paul Szentimay je tudi doživljenski član LIANZE in National Library Society.
- 26 Mary Fleming (1908–1964) je bila predavateljica (Senior

- Lecturer) katalogizacije na New Zealand Library School v obdobju 1946–1964.
- 27 David Wyle (1925–1985) je bil knjižničar na Victoria University of Wellington. Nagrada se podeljuje kot priznanje za skrb pri izobraževanju v knjižničarstvu. MLIS je kratica za Master of Library and Information Studies in pomeni magisterij na področju bibliotekarstva in informacijske znanosti. MLIS je podiplomska kvalifikacija, ki jo zahtevajo v strokovnih knjižnicah in na informacijskih menedžerskih pozicijah na Novi Zelandiji (Master ..., 2009).
- 28 Terciarno izobraževanje na Novi Zelandiji sestavljajo tudi politehnične oziroma inštitute za tehnologijo. To so državne ustanove in organizirajo različne smeri poklicnega izobraževanja in specializacij.
- 29 V Ameriki v razpisih za prosta delovna mesta za knjižnice zahtevajo, da ima kandidat končan program šole z akreditacijo ALA (Ambrožič, 1996). Univerze na Novi Zelandiji imajo mehanizme za notranji in zunanji nadzor svojih študijskih programov. Za kvaliteto le-teh skrbi The Committee on University Academic Programmes of the New Zealand Vice-Chancellors' Committee (NZVCC). Prav tako morajo univerze zadostiti standardom New Zealand Qualifications Authority (The New Zealand ...).
- [13] Lewis, D. (1985). *The Maori: heirs of tane*. London: Orbis.
- [14] *LIANZA Awards*. Pridobljeno 8. 3. 2009 s spletne strani <http://www.lianza.org.nz/development/awards/index.html>.
- [15] *LIANZA Community*. Pridobljeno 15. 2. 2009 s spletne strani <http://www.lianza.org.nz/community>.
- [16] *LIANZA Profile*. Pridobljeno 19. 12. 2008 s spletne strani <http://www.lianza.org.nz/about/profile/index.html>.
- [17] *Master of Library and Information Studies*. Pridobljeno 8. 3. 2009 s spletne strani <http://www.vuw.ac.nz/mlis>.
- [18] Natek, K., Natek, M. (1999). *Države sveta 2000*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- [19] Neubauer, N., Kladnik, D. (2005). *Enciklopedija za vedoželjne – svetovna geografija*. Ljubljana: Prešernova družba.
- [20] *The New Zealand university system*. Pridobljeno 12. 1. 2009 s spletne strani <http://www.fulbright.org.nz/studynz/uni.html>.
- [21] Redmayne, J. (2003). Library and Information Association of New Zealand. V *Encyclopedia of Library and Information Science* (str. 1642–1645). New York, Basel: M. Dekker.
- [22] *Regional Councils*. Pridobljeno 19. 12. 2008 s spletne strani <http://www.lianza.org.nz/about/profile/regions/index.html>.
- [23] Robinson, G. M., Loughran, R. J., Tranter, P. J. (2000). *Australia and New Zealand: economy, society and environment*. London: Arnold ; New York: Oxford University Press.
- [24] *Rules of LIANZA*. Pridobljeno 23. 11. 2008 s spletne strani <http://www.lianza.org.nz/about/profile/council/rules-of-lianza.html>.
- [25] *Tai Tokerau Tourism*. Pridobljeno 20. 3. 2009 s spletne strani http://www.taitokerau.co.nz/cape_reinga_waitangi_stone_store.htm.
- [26] Urbanija, J. (2001). Vloga bibliotekarskih društev z vidika poslanstva bibliotekarske stroke. V: *Zbornik ob 25-letnici Društva bibliotekarjev Celje: Kaj lahko bibliotekarska društva prispevajo k razvoju stroke: posvet* (str. 128–129). Celje: Društvo bibliotekarjev.
- [27] *Vsa čuda sveta: vodnik po naravnih lepotah sveta*. (2004). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Reference

- [1] *About us*. Pridobljeno 10. 3. 2009 s spletne strani <http://www.lianza.org.nz/about/>.
- [2] Ambrožič, M., (1996). Ameriško bibliotekarsko združenje: vsem enake možnosti dostopa do "informacijske hitre ceste". *Knjižnica*, 40(2), 123–134.
- [3] Ambrožič, M., Kastelic, J. (1999). Kakšna knjižničarska združenja za drugačno pripadnost stroke. *Knjižnica*, 43(2/3), 267–294.
- [4] Bratun, Š. (2006). Rotorua – blatni bazeni in Maori. *Horizont: revija za turizem*, 51, 62–67.
- [5] *Code of Practice – Part One*. Pridobljeno 15. 12. 2008 s spletne strani <http://www.lianza.org.nz/about/governance/code/coppart1.html>.
- [6] Curhalek, T. (2003). Glasbene knjižnice in zbirke v Sloveniji in svetu: značilnosti in razvojni trendi. *Knjižnica*, 47(3), 67–84.
- [7] Ferfila, B. (1995). *Indonezija, Avstralija in Nova Zelandija*. Radovljica: Didakta.
- [8] Ferfila, B. (2004). *Avstralija, Nova Zelandija in Indonezija*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- [9] Goldsberry, S. (1984). *Maui the demigod: an epic novel of mythical Hawai'i*. New York: Poseidon.
- [10] *Governance Documents*. Pridobljeno 15. 12. 2008 s spletne strani <http://www.lianza.org.nz/about/governance/index.html>.
- [11] *Jugovzhodna Azija, Avstralija, Oceanija, Antarktika*. (1997). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- [12] *The Legend of New Zealand*. Pridobljeno 20. 3. 2009 s spletne strani http://www.newzealand.com/travel/about-nz/features/legend-of-maui/legend-of-maui_home.